

Irreëel

Liefst schreef ik hier een leuk verhaaltje met een vleugje erotiek en een happy-end om uw zware werkdag te verlichten, maar helaas, het zal voor een andere keer zijn. De crisis blijft hard toeslaan en in deze trieste tijden past het niet frivol te doen. Trouwens, als er toch zo weinig werk is, hoeft uw werkdag helemaal niet verlicht te worden en op het internet is er – getuige de toegenomen seksverslaving – meer dan genoeg erotiek te vinden. Ter verduidelijking: dat laatste weet ik alleen maar van horen zeggen.

Het is begonnen met een financiële crisis maar echt erg is het pas geworden toen “de crisis ook de reële economie begon aan te tasten”. Ik heb dat laatste tussen aanhalingstekens geplaatst omdat het een veel gehoorde uitspraak was en is. Een uitspraak die tot nadenken stemt. Ze is te vergelijken met de populaire term “zinloos geweld”. Iedereen is daar tegen, maar het impliceert wel dat er ook zoiets als “zinvol geweld” moet bestaan waar je dan weer voor of tegen kan zijn natuurlijk.

Naar analogie: als de crisis na verloop van tijd de reële economie begon te bedreigen, had ze zich dan daarvoor afgespeeld in de irreële economie? Is de financiële wereld fictief, het bankwezen geen bedrijfstak maar een veelkoppig monster? De beurs geen business maar een casino? Of is het dat allemaal geruisloos geworden? Sommige dingen klonken wel irreëel. Bij elke miljarden tussenkomst van de Vlaamse en Belgische overheden werd telkens gezegd dat de betreffende banken goede, welvarende en winstgevende bedrijven waren. Nog een geluk, stel je even voor dat het bedrijven in moeilijkheden waren!

Twintig jaar geleden werkte ik voor een Amerikaanse firma en onze toenmalige directeur van de ontwerpafdeling was een Amerikaan. Hij had een groot deel van zijn spaargeld belegd in een uitgebreide aandelenportefeuille, iets wat toen voor de gemiddelde Belgische spaarder niet evident was. Hij hanteerde daarbij een duidelijke strategie. Hij vormde zich een beeld van de wereld in de toekomst en kocht dan aandelen van bedrijven die pasten in dat toekomstbeeld. Beleggen op lange termijn in reële economische activiteiten en op die manier een goed rendement koppelen aan een positieve bijdrage aan de economische ontwikkeling, als dat niet mooi is.

Jammer genoeg is dat niet langer zo. Je kunt koersen beïnvloeden door geruchten te lanceren op internet en met dalende beurskoersen op een dag meer verdienen dan op een heel jaar met een succesvolle economische activiteit. Als het toch over de lange termijn gaat, waarom moet je dan de evolutie van de koersen kunnen zien van minuut tot minuut? Eens per dag of zelfs eens per week zou ruim moeten volstaan om dit proces op te volgen.

Wat dat betreft is er geen beterschap op komst. Ik kreeg recentelijk een reclame mail van “De Tijd” voor aandelen- en portefeuille alerts per SMS. Zodra een aandeel uit uw portefeuille daalt, krijgt je als aangeslotene een SMS, waarna je natuurlijk snel, snel verkoopt en het aandeel daardoor nog sneller doet dalen. Het werkt ook in omgekeerde richting. Dit soort geautomatiseerde reacties (die nu al massaal actief zijn) halen alle stabiliteit uit een systeem en creëren een aandelenmarkt die geen verband meer heeft met de economische realiteit. Wat dan ongetwijfeld in een redactioneel artikel in “De Tijd” zal aangeklaagd worden.

De maatregelen die nu genomen worden, komen er op neer dat men massaal overheidsgeld in de economie pompt, de rente verlaagt tot zo goed als nul en spreekt over betere controle mechanismen voor de financiële markten. Het eerste zal de pijn verzachten, het tweede zal niets helpen en het derde is een doekje voor het bloeden. Niet dat ik tegen controle ben maar iedereen in kwaliteit weet dat controle per definitie na de feiten komt en dus alleen kan detecteren wat al fout gelopen is.

Als we de irreële financiële wereld een beetje reëler willen maken en de beurs van een casino willen omvormen tot een ondersteuning voor de reële economie, dan zullen we moeten ingrijpen in de processen. Er bijvoorbeeld voor zorgen dat met dalende koersen geen geld meer kan verdiend worden of dat je geen aandelen op krediet kan kopen of dat wie een aandeel koopt het minstens een paar maanden moet bijhouden.

Kortom, bankieren moet weer saai worden zoals het hoort.